

**Київський національний торговельно-економічний університет
Ужгородський торговельно-економічний інститут**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою УТЕІ КНТЕУ

Протокол № 2
від « 12 » грудня 2021 р.

Поповаченої ради
П.П. Гаврилко
2021 р.

Положення
про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в
Ужгородському торговельно-економічному інституті
Київського національного торговельно-економічного
університету

Ужгород 2021

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Ужгородському торговельно-економічному інституті Київського національного торговельно-економічного університету (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів, Статуту Київського національного торговельно-економічного університету, Положення про Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету.

1.2. Метою Положення є:

1.2.1. Врегулювання процедури виявлення та запобігання плагіату в академічних текстах за авторства працівників і здобувачів вищої освіти Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

1.2.2. Сприяння дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності та індивідуальності під час створення авторської роботи (твору) та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування. Розвиток навичок коректної роботи з джерелами інформації та впровадження практики належного цитування.

1.2.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти інституту, його освітньої і наукової діяльності.

1.3. Основні завдання Положення:

1.3.1. Забезпечення дотримання академічної доброчесності:

- здобувачами освіти першого-другого ступенів вищої освіти при виконанні ними кваліфікаційних робіт (проектів);
- здобувачами наукових ступенів доктора філософії і доктора наук при виконанні ними дисертаційних досліджень;

- науково-педагогічними працівниками при підготовці та виданні підручників, посібників, монографій (розділів монографій), наукових статей та інших видів наукових і навчально-методичних розробок.

2. Основні терміни та визначення

2.1. У Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

2.1.1. *Академічний плагіат* – оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

2.1.2. *Автор* – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

2.1.3. *Твір* – інформація як результат інтелектуальної (у т.ч. наукової) творчої діяльності автора або колективу авторів, представлена на паперових носіях або в електронному вигляді в мережі Internet (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційної роботи), випускної кваліфікаційної роботи (проєкта), курсової роботи (проєкта), реферата, есе, контрольної роботи або в усній формі (виступи, лекції, промови та інші усні твори).

2.1.4. *Унікальність твору* – це виражене у відсотках співвідношення частини твору, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму твору.

2.1.5. *Цитата* – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.1.6. *Академічний текст* – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, атестаційної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-

технічної діяльності, наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць.

2.1.7. *Звіт подібності* – документ, що містить інформацію про текстові запозичення, знайдені в аналізованому документі/творі/роботі, а також джерела таких запозичень, який генерується автоматично системою виявлення збігів/ідентичності/схожості на основі порівняння авторського тексту з базами внутрішньої бібліотеки системи, відкритими інтернет-джерелами.

2.1.8. *Плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

2.2. Різновиди плагіату:

2.2.1. Видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін, а також навмисні текстові спотворення.

2.2.2. Дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування.

2.2.3. Внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них, нумерації формул, графіків, малюнків, заміна символів та ін.) та без належного оформлення цитування.

2.2.4. *Компіляція* – створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми внаслідок копіювання тексту з різних джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскування» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

2.2.5. *Перефразування (парафраза)* – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; що полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у т.ч., розміщеної в мережі Інтернет).

2.2.6. Використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо – крім загальновідомої) з джерела без посилання на це джерело.

2.2.7. Відтворення в тексті наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

2.2.8. *Рерайт* – перефразування чужої праці без згадування оригінального автора.

2.2.9. *Самоплагіат* – оприлюднення (повністю або частково) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Типові приклади самоплагіату: дублікація публікацій (публікація однієї і тієї самої наукової роботи в кількох виданнях, або повторна публікація раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових); дублювання наукових результатів (публікація одних і тих самих наукових результатів в різних наукових працях як нових, які публікуються вперше); подання у звітах з виконання наукових проєктів, результатів, що містилися у попередніх роботах; агрегування даних (суміщення нових і старих даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації);

Дезагрегування даних (публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію).

3. Сфера дії Положення

3.1. Обов'язковій перевірці на академічний плагіат підлягають:

3.1.1. Кваліфікаційні роботи (проєкти) на здобіття ОР «бакалавр», «магістр».

3.1.2. Дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії або доктора наук на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду у спеціалізованих вчених радах.

3.1.3. Рукописи монографій, підручників та навчальних посібників, що рекомендуються до видання науково-методичною радою інституту або вченою радою – на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засідання кафедри.

3.1.4. Рукописи статей, тез доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів тощо – на етапі подання роботи автором до розгляду для публікації.

4. Порядок перевірки на академічний плагіат

4.1. У системі запобігання академічного плагіату інституту критерієм оригінальності творів вважається рівень оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат, як то: система Unicheck (<http://unicheck.com/uk-ua>), Strike Plagiarism (<http://strikeplagiarism.com/uk/>), Plagiarisma (<http://plagiarisma.net/>), Edu-Birde (<http://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>), Advego Plagiat (<http://advego.ru/plagiatus/>) та інші.

4.2. Перевірку на плагіат академічних текстів здійснюють:

4.2.1. При перевірці кваліфікаційної роботи (проєкту) здобувача освіти особою, яка відповідає за якість академічного тексту є науковий керівник.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання кваліфікаційної роботи;
- повторне виконання окремого розділу (розділів) кваліфікаційної роботи.

Деталізація академічної відповідальності може бути зазначена в регламенті дисципліни або регламенті виконання кваліфікаційної роботи.

4.2.2. Граничний відсоток текстових збігів, відповідно до якого науковий керівник має право подавати обґрунтування екзаменаційній комісії щодо відсутності плагіату і можливості затвердження позитивного експертного висновку складає 40%

Для наукових, навчально-методичних та випускних кваліфікаційних робіт рекомендується визначати шкалу оцінки у залежності від кількісного показника рівня оригінальності твору (роботи, проєкту):

Для наукових та навчально-методичних праць	Для навчальних та випускних кваліфікаційних робіт (проектів)	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
понад 90%	понад 80%	високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням
80 – 90 %	60 – 80%	задовільний	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів
60 – 80%	40 - 60%	низький	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору
менше 60%	менше 40 %	неприйнятний	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається

4.2.3. Текст остаточного варіанту кваліфікаційної роботи (проекту) подається здобувачем вищої освіти керівнику роботи в електронному вигляді на етапі допуску до захисту. Термін подачі роботи має бути достатнім для отримання звіту подібності не пізніше ніж за тиждень до захисту роботи.

4.2.4. Керівник роботи подає в електронному вигляді або надсилає електронною поштою відповідальній за перевірку особі.

4.2.5. Відповідальна особа від кафедри за перевірку на плагіат кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти призначається розпорядженням декана / завідувача кафедри за поданням завідувача кафедри.

4.2.6. Відповідальна особа у відділі Вченого секретаря за перевірку на плагіат дисертаційної роботи на здобуття ступеня «доктор філософії» або «доктор наук» (у разі наявності)

4.2.7. Відповідальна особа бібліотеки за перевірку на плагіат монографій, підручників, навчальних посібників тощо.

4.2.8. Відповідальна особа від редакції наукових періодичних видань (за наявності) за перевірку на плагіат рукописів, поданих до публікації в збірниках матеріалів.

4.2.9. Відповідальна особа здійснює процес перевірки, генерує звіт подібності, який надає керівникові.

4.2.10. Допуск до захисту проводиться з урахуванням експертної оцінки керівника роботи результатів щодо відсутності плагіату в роботі.

4.3. Строк і порядок подання готових переплетених робіт для перевірки комісією, а також строк, протягом якого таку перевірка має бути проведено, визначаються факультетом (кафедрою) відповідно до графіка освітнього процесу. До робіт обов'язково додається їх електронна версія.

4.4. У випадку незгоди здобувача з висновком про оригінальність роботи автор-здобувач вищої освіти має право подати апеляцію до апеляційної комісії з академічної доброчесності.

4.5. Апеляційна комісія з академічної доброчесності затверджується наказом (розпорядженням) керівника у складі не менше 3-х науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь. Апеляційна комісія розглядає спірні факти звіту подібності. Рішення апеляційної комісії вноситься в довідку про оригінальність роботи і є остаточним.

5. Відповідальність за академічний плагіат

5.1. У разі виявлення плагіату у роботах здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників вони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства.

Заява

щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, _____

(ПІБ повністю)

науково-педагогічний працівник

(назва факультету або кафедри)

Заявляю, що моя письмова робота на тему

(назва роботи)

виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. Усі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання. Я ознайомлений (а) з чинним Положенням про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в Ужгородському торговельно-економічному інституті Київського національного торговельно-економічного університету, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи для захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Дата _____

_____ Підпис

Інструкція

щодо порядку подання робіт для перевірки на академічний плагіат

Для реалізації Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в Ужгородському торговельно-економічному інституті Київського національного торговельно-економічного університету:

1. Здобувач вищої освіти (студент), працівник інституту надає заяву (Додаток 1) та письмову роботу (проєкт) в електронному вигляді керівникові роботи (проєкту) або відповідальному працівнику кафедри (п. 4 Положення).
2. Упродовж 10 днів з дня подачі матеріалів відбувається перевірка роботи. Результати перевірки оформлюються у вигляді експертного висновку про перевірку та наявність академічного плагіату та видаються автору.
3. Експертний висновок про перевірку на наявність академічного плагіату є підставою про допуск письмової роботи (проєкту) до попереднього захисту (друку) або доопрацювання.
4. Допуск до перегляду результатів перевірки усіх письмових робіт (проєктів) мають директор, його заступник з науково-педагогічної роботи та завідувачі кафедр.

Додаток 3
Затверджую
Директор УТЕІ КНТЕУ
_____ П.П. Гаврилко

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
про перевірку на наявність академічного плагіату у наукових
роботах (проектах)

Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату, перевіривши
наукову роботу (проект) автора _____
(ПІБ)

на тему _____

прийшла до висновку

Рівень оригінальності твору станом на «___» _____ 202__ року
є задовільним (високим/середнім/низьким/неприйнятним) (обрати
потрібне).

Відповідальна особа кафедри _____ /Підпис/ ПІБ

Завідувач кафедри _____ / Підпис / ПІБ

Заступник директора _____ / Підпис/ ПІБ

Додаток 4

Затверджую

Директор УТЕІ КНТЕУ

_____ П.П. Гаврилко

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

про перевірку на наявність академічного плагіату у навчальних (наукових) роботах науково-педагогічних працівників

Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату, перевіrivши
навчальну (наукову) роботу автора _____

(ПІБ)

на тему _____

_____ прийшла до висновку

Рівень оригінальності твору станом на «___» _____ 202__ року

є задовільним (високим/середнім/низьким/неприйнятним) (обрати
потрібне).

Відповідальна особа кафедри _____ /Підпис/ ПІБ

Завідувач кафедри _____ / Підпис / ПІБ

Заступник директора _____ / Підпис/ ПІБ

Вчений секретар _____ / Підпис/ ПІБ

Додаток 5

Затверджую

Директор УТЕІ КНТЕУ

_____ П.П. Гаврилко

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

про перевірку на наявність академічного плагіату у випускних кваліфікаційних роботах (проєктах) студента

Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату, перевіrivши
навчальну роботу (проєкт) автора _____

(ПІБ)

на тему _____

_____ прийшла до висновку

Рівень оригінальності твору станом на «___» _____ 202__ року

є задовільним (високим/середнім/низьким/неприйнятним) (обрати
потрібне).

Відповідальна особа кафедри _____ /Підпис/ ПІБ

Керівник _____ /Підпис /ПІБ

Завідувач кафедри _____ / Підпис / ПІБ

Заступник директора _____ / Підпис/ ПІБ